

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Pljuju, gledališko posloplje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rukopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 18.

V Ptujju v nedeljo dne 1. maja 1910.

XI. letnik.

Naprej v beraštvu!

Najbolj občudovanja vredno je pri slovenskem ljudstvu njegova pohlevnost in potrpežljivost ter pokornost napram lastnim izkoriščevalcem. Naj le pride ta ali ona stranka h kakšnemu drugemu narodu in naj napravi ljudstvu le polovico toliko škode, kakor ji napravijo slovenski poslanci slovenskemu ljudstvu, — in doživela bode vihar, da bode hipoma iz pozorišča izginila. . . Slovensko ljudstvo pa trpi molče in voli še svoje zatiralce v zastope, jim poljublja še roko, jih hvaležno boža za vsako brco in jih časti s kadihom ter lovoriko, — slovensko ljudstvo ima prvaška voditelje za svoj „fatum“. Ne, da bi slovenski kmet morda ne vedel in ne čutil, da mu ta prvaška politika škoduje. Le vprašajte starejše kmete, ki imajo do vas zaupanja, kadar ste sami z njimi, in povedali vam bodo svoje trpljenje in proklinjali bodo prvaško politiko. Ali napaka je, da slovenski kmet nima poguma, pregnati svoje zapeljivce. Podobno je na raku holanemu človeku, ki dobro ve, da je njegova rana smrtnonevarna, ki pa vendar nima poguma, da bi se podal v operacijo; raje umre, nego da bi izrezal rak-rano. . .

Tudi slovensko kmetško ljudstvo bode v beraštvu umrlo, brez da bi se branilo te nesrečne politike, ki zastrepnja vsak gospodarski napredek. . .

Koliko naravnost nebovpijočih dogodkov zakrivila je prvaška politika v zadnjih mesecih in letih, a vendar je ostalo ljudstvo mirno. Prvaški poslanci so z mirno vestjo duhovniške plače za milijone kron zvišali, čeprav so dobro revščino kmetovo poznali. Z mirno dušo so se združili z veleizdajniškimi Čehi, čeprav ti Čehi tudi na Slovencev že najlepše službe domačinom odjedajo, čeprav so v vsakem oziru najnevarnejši konkurenti. Z mirnim srcem so prvaški poslanci sklepali zveze z Rusijo, ki nas je v političnem oziru hotela pobiti; nadalje s Srbi, ki so slovenskemu kmetu-živinorejcu velikanska gospodarska nevarnost. Zaradi ene politične fraze prodajo prvaški voditelji vse gospodarske interese slovenskega ljudstva. Iz političnih vzrokov ustanovljajo povsod „posojilnice“, ki bodejo in morajo pričeti propadati, kakor so propadli prvaški „konzumi“. Kmetje pa bodejo te nesrečne račune plačali. Višek brezvestnosti prvaške politike pa je obstrukcija v štajerskem deželnem zboru. Kajti ta na češko komando pričeta obstrukcija je požrla deželi in ljudstvu milijone kron, podpore, zaslužek, življenje, — bolnikom je zaprla slovenska obstrukcija vrata bolnišnic pred nosom, kmetom je odjedala podporo, stoternim družinam, službenim pri regulaciji Drave in Pesnice, je ugrabila vsakdanji kruh, — hujše kakor suša in toča vpliva prvaška politika na naše gospodarske razmere!

In ljudstvo je še vedno mirno. . . Kdaj, o j ti revno slovensko ljudstvo, bodeš izpoznalo svoje prave sovražnike? Kdaj bodeš vrglo od sebe to nesrečno potrpežljivost? Stori to kmalu, kajti drugače bode prepozno!

Politični pregled.

Državni zbor je sprejel postavbo o novem posojilu za 220 milijonov kron. Prišlo je do večjih škandalov, v katerih središču je stal češko-klerikalni Janez Klobasa grof Sternberg. Potem se je zbornica zaključila in stopi šele 6. maja k zopetnemu zasedanju skupaj.

Volitev župana na Dunaju se je vršila 22. t. m. Kakor je bilo pričakovati, izvoljen je bil z 146 glasovi dosedanji podžupan dr. Jos. Neumayer (katerega sliko smo v zadnji številki prinesli). Dr. Neumayer je volitev sprejel.

Pogodba s Srbijo. Belgradski dopisnik lista „Obzor“ poroča, da bodo pogajanja avstro-ogrške in srbske vlade glede trgovinske pogodbe že te dni končana. Pogajanja imajo baje zadovoljiv uspeh.

Nadžkova Dvornika v Zadru so iz političnih vzrokov prisilili, da odstopi. Dali so mu letne pokojnine 20.000 K, s katerimi bode revež menda že izhajal.

Španski prestolonaslednik je že 3 leta star, vendar pa doslej še ni nobene besedice izpregovoril. Pravijo, da je prišel nem in gluh na svet. Vprašanje je zdaj, ali bode gluhomemu zamogel enkrat španski tron zasesti.

Volitve v francosko zbornico so se vršile te dni v znamenju najhujšega nasilstva. Pretepi so bili na dnevnem redu. Uredništvo in tiskarno lista „Humanité“ so popolnoma razbili. Anarhisti so streljali. V Cagnacu so župana ustrelili.

Bojkot mesa. Kakor znano, pričeli so ljudje v Severni Ameriki vsled vedno naraščajočih cen meso bojkotirati. Le v Novem Yorku je 800.000 oseb, ki že mesece sem nobenega mesa ne uživajo. Več kot 400 mesarjev je že moralo zapreti. Ženske napadajo mesarje in polivajo meso s petrolejem. Prišlo je v raznih krajih že do hudih spopadov in pretefov.

Anarhistični napad. V Parisu so ruski anarhisti zastrepili hrvatskega redakterja Mirko Dvešak, ker je ta v svojem listu „Novosti“ anarhistično divjanje vedno obsojal.

Dopisi.

Sv. Barbara v Halozah. Ob priliki smrti tukajšnega posestnika g. Blas podaril je ptujski župan g. Jos. Ornič namesto venca občinskim ubožcem svoto 20 K. Obdarjeni ubožci se dobrotniku tem potom najtopleje zahvaljujejo.

Sv. Lovrenc Sl. gor. Zadnjo številko „Stajerca“ smo brali in videli obnašanje naših mladih učiteljev. Resnica je, da se tako godi. Ta mlada gospoda misli, da se med prostim ljudstvom lahko obnaša, kakor se hoče, pozabi pa pri vsem tem na svoj stan. Še nekaj se moramo pritožiti, namreč nekateri otroke tako strašno bijejo, da so plavi na telesu. To ni lo protipostavno, ampak neolikano od človeka, kateri si ne more otroke drugače vzgojiti. Ker tega tepenja ni konec, vprašamo gospoda šolskega načelnika Rebernaka, ali so mu te reči znane in ali hoče red napraviti; drugače se obrnemo na višjo šolsko oblast. Učitelj, kateri je nagle jeze, pa si naj gre drngega kruha služiti; mi smo vsega tega že davno siti in temu

mora biti enkrat konec; preje ne bomo mirovali. To si vzemi gospoda na znanje!

Več prizadetih starišev.

Sv. Lovrenc sl. g. Ljubi „Stajerc“! Kakor vam je, cenjeni čitatelji, znano, je napravila točala lanske leto kakor povsod tako tudi v zgornjem delu občine Sv. Lovrenc v Slov. gor. ogromne škode in tudi Gabernčkim posestnikom. Ti pa še niso dobili niti vinarja podpore, ne deželne ne milodarov ne škofijske in tudi ne državne podpore. To se imamo zahvaliti našim naprejpovstavljenim. Ali kadar se stavi n. pr. šola, popravila stolp, ali bodo naša imena tudi tedaj izpuščena? Mislim da ne, če pa bodo, pa jaz prekličem v imenu vseh podpisanih in vas prištevam k možem višjega sloja, kakor gas v resnici zaslužite. Cenilna komisija tudi nas ni izpustila. Ali naš občinski predstojnik Horvat in upokojeni žendar Pečko pa sta izpustila nas. Podpora pa so dobili takoršni, ki še davnega urada ne vidijo, ali pa malo kedaj. Izpuščeni pa smo bili sledeči posestniki, ki imajo vinograde v Graduškah: Franc Pignar v Grlinčih; Franc Weingr v Grlinčih; Juri Šegula v Grlinčih; Franc Ostre v Gaberniku. Vinogradi na Kukavi v gornjem delu: Janez Šošterič v Gabernškem vrhu; Franc Poš v Gabernškem; Anton Čuš v Gaberskem; Anton Janžekovič v Gaberskem; Franc Kuri na Kukavi; Martin Kupčič na Kukavi. Ljubi „Stajerc“, ali mi nismo davkoplavevalci ali občani, poškodovani proti toči? Prihodnič več! Adijo!

Iz Polenšaka. Fara Polenšak je pač vedno srečna. Zdaj bo dobila 1. maja „dobrega“ župnika, ki je že grozil prejšnjemu mežnarju Glavniku. Čudovito dosti starih bukvic je pobral, ki so bile dolgo let shranjene v omari in v katerih so skoraj večidel pridige popisane. Menda se je zbal, da bi sedanji župnik nemško pridigal na Polenšaku. Zato jih je mežnar baje zanesel in prodal v trgovini Lovrec. Lovrec namreč zdaj lahko tako stvar kupuje, ker je dobil dosti podpore. Dobil je tako veliko svoto, da je lahko svojega sina po svetu poslal, kakor nekdanji stari Tobias mladega. Pač fini zastopnik za občino Polance. Kako Lovreca zdaj ljudi „hvalijo“, kateri so preje radi k njemu zahajali, ti so dobili podporo, drugi pa nič! Nekateri so se pri njemu dali pureke pečti in so po 50 K za vino dajali; potem so se dali s fiakerji proč peljati. Drugim pa se ni privoščilo nobene podpore, čeprav so gotovo večji siromaki. Nekateri nič podpore ne dobijo, drugi pa po trikrat. Nesrečna toča, kako srečne si nekateri ljudi na Polenšaku napravila, to pa skozi „dobre“ zastopnike. Nekateri občani na Polenšaku so zelo srečni skozi zastopnika M. Reijh, druge iz občine Polance pa osrečuje Lovrec. In Lovrec zna, posebno zase zna dobro govoriti. Seveda mu ne hasne, ker je Honzek odpotoval. Čestitamo g. Lovrecu vsi tisti, ki nismo niti počenega groša podpore dobili, čeprav imamo več škode, kakor ti, ki so na dve občini vlekli. . .

Iz Jesenic. V ponedeljek 11. t. m. smo imeli zopet občinsko sejo. Prošnji tovarniškega delavca in predsednika katol. delavskega društva Janeza Kriveca za gostilničarsko obrt se ni ugo-